

Voorwoord

WAAROM WE DIT BOEK HEBBEN GESCHREVEN

Mag ik me even voorstellen? Ik ben Bruce Lipton.

En ik ben Steve Bhaerman.

Bruce: Wees welkom in ons nieuwe boek, *Spontane evolutie*. In een eerder boek, *De biologie van de overtuiging*, lag de nadruk op de macht van ons denken en voelen over zowel onze fysiologie als ons organisme en de manier waarop onze genen tot expressie komen. Het boek belichtte hoe onze persoonlijke overtuigingen onze persoonlijke werkelijkheid beïnvloeden. Er is echter nog iets diepers te leren, namelijk dat collectieve overtuigingen van een cultuur of samenleving evenveel invloed hebben op ons organisme en ons gedrag.

De samenleving begint te bespeuren dat onze huidige collectieve overtuigingen schadelijk zijn en dat onze wereld zich in een uiterst hachelijke situatie bevindt. Daarom vond ik dat de tijd rijp was om een nieuwe boodschap over te brengen. Een boodschap over de manier waarop we nieuwe biologische ontdekkingen en andere wetenschappelijke inzichten kunnen toepassen op onze collectieve overtuigingen. Dit zal ons helpen de gevaarlijke situaties die ons voortbestaan bedreigen het hoofd te bieden.

In dit boek ligt de nadruk op ons biologisch functioneren, onze overtuigingen en gedragingen. Voor een volledig begrip van deze boodschap draagt mijn vriend Steve Bhaerman informatie aan over de samenhang tussen de sociale structuur, de politiek en de economie van onze samenleving en ons organisme.

Steve: Tweeëntwintig jaar lang heb ik me nu beziggehouden met satire, in mijn vermomming van de kosmische komiek Swami Beyondananda. Satire is een verrukkelijke manier om de waarheid te zeggen en de verdedigingsradar van de menselijke geest te misleiden, met het doel nieuwe informatie en nieuwe zienswijzen over te brengen.

In mijn eerste professionele ‘incarnatie’ – voordat ik de Swami werd – was ik een sociaal activist en beoefenaar van de politieke wetenschappen. Ik heb geholpen bij het stichten van een alternatieve high school in Washing-

ton, D.C., voor jongeren die het traditionele onderwijs waren ontgroeid. We leefden in een enerverend tijdsgewricht, waarin voortdurend met nieuwe ideeën werd geëxperimenteerd. Tot mijn teleurstelling zag ik hoe het belangrijkste experiment – of we werkelijk zelf konden leven naar de verheven principes die wij bepleitten – links en rechts op een fiasco uitdraaide. Ik herinner me bijvoorbeeld een bijeenkomst met iemand die een wereldvermaard expert was op het gebied van leven in communes. Helaas was niemand in staat met hem samen te leven.

Beseffend hoe weinig ik wist over de verwerkelijking van een ideaal, begon ik aan een verkenningstocht van een kwart eeuw op gebieden als psychologie, persoonlijke groei, meditatie en spiritualiteit. De afgelopen zeven jaar jeukten mijn handen om de ideeën die ik had opgedaan te integreren in een boek dat ik de titel ‘Healing the Body Politic’ wilde geven. Na mijn kennismaking met Bruce leek het me dat we samen aan dit project konden werken, en hij was het met mij eens.

Bruce: In de geneeskunde stuiten we soms op een patiënt die al ‘terminaal’ is verklaard, zodat iedereen denkt dat het met hem afgelopen is. Dan gebeurt er echter iets waardoor zijn fundamentele overtuiging radicaal verandert en er spontaan herstel optreedt. Van de ene nacht op de andere is deze opgegeven patiënt volstrekt vrij van de gediagnosticeerde ziekte. Dit bezorgt veel mensen die in de gezondheidszorg werken een schok, maar het gebeurt zo dikwijls dat de meeste mensen nu weten dat dit verschijnsel werkelijkheid is.

Aarde en biosfeer – met inbegrip van onszelf – vormen een integraal systeem. Hoewel dit systeem nu begint te haperen, bezit onze planeet datzelfde vermogen tot spontaan herstel. Zo’n remissie moet echter worden bevorderd door een radicale verandering van het menselijk bewustzijn en onze overtuigingen over wie wij in werkelijkheid zijn. Wij hebben het concept ‘spontane genezing’ in de titel van dit boek verwerkt omdat wij geloven dat de nieuwe inzichten van de wetenschap de collectieve overtuigingen van de menselijke beschaving over de aard van het leven ingrijpend zullen veranderen.

Wij hebben deze nieuwe wetenschap verweven tot een hoopgevend verhaal over de potentiële toekomst van de mensheid dat planetaire heelwording kan bevorderen. Dit boek verbindt nieuwe wetenschappelijke inzichten met de wijsheid van vele eeuwen, om te laten zien hoe groot de potentiële vermogens zijn waarmee wij onze *evolutie* kunnen beïnvloeden.

Volgens de conventionele darwinistische theorie is evolutie een traag en geleidelijk verlopend proces waarin evolutionaire transformaties van soorten miljoenen jaren kunnen vergen. Nieuwe wetenschappelijke doorbraken

onthullen dat de evolutie in werkelijkheid schoksgewijs verloopt, met lange perioden van stilstand, afgewisseld door abrupte, dramatische verstoringen. Zulke verstoringen zijn sprongen die de loop van de evolutie wijzigen en tot geheel nieuwe levensvormen leiden.

Onze beschaving is momenteel ten prooi aan desorganisatie en desintegratie. Er is een dringende behoefte aan evolutionaire vooruitgang, want de tijd voor geleidelijke evolutie ontbreekt. Interessant is dat het er in het licht van de huidige crises naar uitziet dat de beschaving al kampt met de weëen van een volgende evolutionaire sprong.

Steve: De wellicht meest brandende vraag is nu: Is deze evolutiesprong een vraagteken? Een uitroepteken? Of, jammer genoeg, een punt?

Veel mensen zijn zich ervan bewust dat er iets gaande is. Zij hebben blootgestaan aan nieuws over slinkende natuurlijke hulpbronnen, de klimaatverandering en een bevolkingsexplosie. De wijzers van de onheilsklok kruipen al gevaarlijk dicht naar middernacht, wanneer er meer zal instorten dan de liefde. Gelovige mensen hebben de mond vol van het einde der tijden.

Aan de andere kant breekt het besef door dat wij mensen allemaal met elkaar verbonden zijn. Het meest zichtbare bewijs daarvan is het internet, dat ons in staat stelt met de snelheid van het licht met elkaar te communiceren. Deze bliksemsnelle communicatie verbindt alle samenstellende delen van het werelddorp met elkaar. Alles is verstrengeld; alles hangt met alles samen.

We zien nu hoe de wetenschap de spreekwoordelijke berg van kennis beklimt, en dan tot de ontdekking komt dat de Boeddha zich op de top bevindt. Uit de combinatie van Bruce's kennis op wetenschappelijk gebied en mijn kennis van de politiek blijkt dat de ontdekkingen van de moderne wetenschap en de leringen van grote spirituele leiders tot dezelfde conclusie leiden: in onze wereld is alles met alles verbonden. Niemand kan uit de boot stappen – we zitten allemaal in dezelfde schuit.

Dit ontzagwekkende inzicht doet ons beseffen dat de oude manieren van zien, geloven en redeneren ons niet kunnen helpen om het huidige tij te keren. Ons voortbestaan staat op het spel. Er moet een nieuw paradigma komen – een spontane evolutiesprong! Dat is de reden dat we dit boek hebben geschreven.

Inleiding

Een universeel liefdesverhaal

Dit is een romance. Een liefdesverhaal over het universum: over jou en mij en over iedere levensvorm in het heelal.

De eerste akte begon miljarden jaren geleden, toen een lichtgolf van de zon op een materiedeeltje botste. Die vonk van liefde tussen Vader Zon en Moeder Aarde verwekte een kind op deze blauwgroene bol. Dit vroeg geboren kind dat wij *leven* noemen, maakte vanaf dat moment de aarde tot zijn speelterrein en vermenigvuldigde zich tot een oneindige verscheidenheid van vormen. Sommige van die vormen bestaan nog steeds, maar er zijn er veel meer die nu uitgestorven zijn, zodat wij ze nooit echt zullen kennen.

Het doek voor de tweede akte van dit romantische verhaal werd ongeveer 700 miljoen jaar geleden opgehaald, toen enkele *eencellige organismen* geen vrede meer hadden met een eencellig bestaan. In het besef dat ze niet langer alleen wilden leven, wendden ze zich tot elkaar en zeiden (in de primordiale taal die cellen spreken): 'Hé, schatje, ik kan niet zonder jouw liefde.' Zo ontstond het *meercellige organisme*.

De derde akte begon ruim een miljoen jaar terug, toen een aantal *meercellige organismen* evolueerden en de eerste met individueel bewustzijn begiftigde *mensen* op het wereldtoneel verschenen. Dankzij dit zelfbesef kon het leven zichzelf waarnemen, over zichzelf nadenken en zijn eigen toekomst creëren. Deze levensvorm kon liefde en vreugde ervaren. Hij kon zelfs om zichzelf lachen en kwam uiteindelijk zover dat hij boeken kon schrijven, zoals het boek dat je nu in handen hebt.

In de vierde akte voltrok zich de evolutie van *menselijke clans* die zich aansloten en de aarde verdeelden in nationale staten. Wij nemen nu deel aan de afsluitende momenten van deze akte en vragen ons af of het stuk hier ongelukkig zal eindigen, zoals de Griekse tragedies van vroeger. Als we naar onze chaotische, disfunctionele wereld en de huidige milieucrisis kijken, lijkt alles erop te wijzen dat we in een voortrazende trein zitten die op weg is naar een onvermijdelijke ramp. Gelukkig kunnen we ons troosten met de

wetenschap dat de oude Grieken ook stukken in vijf aktes hadden: komedies vol humor, vreugde, geluk en liefde.

Dit boek vertelt het verhaal van de veilige manier om van de vierde naar de vijfde akte te navigeren. Het goede nieuws is: we hebben de biologie en de evolutie aan onze kant.

Inherent aan elk organisme is de drang tot voortleven, door de wetenschap het *biologisch imperatief* genoemd. Anders dan wat de conventionele wetenschappen en orthodoxe religies ons altijd hebben voorgehouden, is de evolutie noch lukraak, noch gepredestineerd. Ze is een intelligente dans tussen organismen en hun omgeving. Steeds als de omstandigheden er rijp voor zijn – vanwege een crisis of een kans – gebeurt er iets onvoorspelbaars dat tot een nieuw evenwicht in de biosfeer leidt, op een hoger niveau van coherentie.

Hoewel we vaak geneigd zijn om voorbeelden van *spontane genezing* als wonderen te zien die te danken zijn aan goddelijke genade, zullen we – als we ons nader in de zaak verdiepen – zien dat er iets anders aan het werk is. Heel vaak hebben deze fortuinlijke mensen actief bijgedragen aan hun genezing door – bewust of onbewust – hun overtuigingen en gedrag ingrijpend te veranderen.

Er is dus goed én slecht nieuws. Het verdere verloop van het menselijk leven op aarde moet nog worden bepaald. Of er nog een vijfde akte komt, is ten eerste afhankelijk van de onze bereidheid om onze persoonlijke en collectieve overtuigingen en gedrag te veranderen, en ten tweede van ons vermogen om dat tijdig genoeg te doen.

Al duizenden jaren hebben spirituele leiders ons de weg gewezen die naar liefde leidt. Onze moderne wetenschap levert nu de bevestiging van deze oude wijsheid. Ieder van ons is een cel in dat gigantische, evoluerende superorganisme dat we *de mensheid* noemen. Aangezien mensen over een vrije wil beschikken, is het aan ons om te kiezen voor deze sprong naar een nieuw hoger niveau óf hetzelfde lot te ondergaan als de dinosauriërs.

De religies – ontstaan uit de wieg van de beschaving in de vruchtbare Halve Maan die wij kennen als Irak dat, o ironie, nu gevaar loopt het graf van de beschaving te worden – hebben allemaal de idee van verlossing door deze of gene Messias met elkaar gemeen. In die zin zou de komst van de Messias in de vijfde akte van het spel des levens deze tragedie transformeren tot een komedie.

Iedere goede komedie eindigt met een grap. Vandaar deze *punch line*: wij zijn zelf het antwoord op onze gebeden!

De herrijzenis van de feniks

In onze tijd staren veel mensen zich blind op de verontrustende symptomen die het begin van de degeneratie van onze beschaving lijken aan te kondigen. Deze bijziendheid verhindert ons echter het licht in de duisternis te zien.

Het maakt niet uit of we dit licht 'liefde' of 'wetenschap' noemen: de vlam ervan wordt met de dag helderder. Dit licht onthult ons dat de beschaving in barensweeën verkeert, nu de oude manier van leven wegvalt om plaats te maken voor een nieuwe.

Dit evolutiepatroon doet denken aan de mythische feniks, de vuurvogel uit de oud-Egyptische mythologie. Tegen het eind van zijn leven bouwt de feniks een nest van takken en twijgen van de kaneelboom en steekt het vervolgens aan. De vuurvogel en zijn nest branden als fakkels, maar uit de as verrijst een nieuwe, jonge feniks die gedoemd is dezelfde levenscyclus door te maken.

Een moderne versie van deze mythe is uitgebeeld in de film *The Flight of the Phoenix* – een episch voorbeeld van het oplossen van conflicten, het overwinnen van moeilijkheden, en transformatie. Het verhaal begint als een team van aardolie-explorateurs een proefboring in de Sahara verlaat. Het team ontmoet een lifter, die wordt meegenomen in een klein tweemotorig vliegtuig, dat in de woestijn een noodlanding moet maken. De bemanning en de passagiers zijn gestrand. Intussen volgt een bende roofzuchtige nomaden het spoor van afgeworpen colli's uit het vrachtruim naar de plaats waar het vliegtuig een noodlanding heeft gemaakt.

Net als in de wereld van alledag ontstaat er een machtsstrijd over de zeggenschap van deze kleine gemeenschap. Wie trekt straks aan het langste eind: de sterkste figuur, of degene die de financiën beheert? Geen van beiden, zo blijkt. Met het oog op de kans dat de interne machtsstrijd de hele groep in gevaar zal brengen, ziet de groep zich genoodzaakt een plan te bedenken. De meegelifte vreemdeling, die beweert vliegtuigenieur te zijn, legt de anderen een onwaarschijnlijk plan voor: hij denkt een luchtwaardig vliegtuig uit de wrakstukken te kunnen bouwen. Bij gebrek aan andere mogelijkheden heeft de groep geen andere keus dan dit ongerijmde idee een kans te geven. In onvervalste Hollywood-stijl stijgt de onbeproefde rammelkast op terwijl de nomaden er hun wapens op leeg schieten en brengt het toestel de groep op zijn maidentrip in veiligheid.

Dit scenario van een falende structuur waaruit iets anders wordt geboren is een gang van zaken die zich in de biosfeer tot in het oneindige herhaalt. Het leven verkeert in een toestand van herschepping waaraan geen einde komt.

Een humanifeste bestemming

Wie zich moeilijk kan voorstellen dat we ooit de huidige crises te boven zullen komen, op weg naar een meer liefdevolle en beter functionerende wereld, zou stil kunnen staan bij het verhaal van een andere wereld die bezig is aan een overgang. Stel dat je een cel bent – een van de miljoenen cellen waaruit een groeiende rups bestaat. De structuur om je heen heeft gewerkt als een geoliede machine en de wereld van de larve heeft zich op een voorspelbare manier ontwikkeld. Totdat de machine op een dag hevig begint te schokken en te trillen. Het systeem hapert. Om je heen plegen andere cellen zelfmoord. Er hangt een sfeer van duisternis en naderend onheil.

Vanuit de kern van de stervende cellenpopulatie begint een nieuw ras van cellen door te breken, zogeheten *imaginale cellen* – cellen die tot het *imago* van de vlinder behoren. Uit het verval van de rups ontstaat een indrukwekkende vliegmachine – de vlinder die de overlevende cellen van de dood redt, waarna de overlevende cellen een prachtige wereld ervaren die hun verbeeldingskracht ver te boven gaat. Het verbazingwekkende feit nu is dat de rups en de vlinder exact hetzelfde DNA hebben. Ze zijn een en hetzelfde organisme, maar beide vormen ontvangen elk een specifiek organisatiesignaal waarop ze op hun eigen manier reageren.

Dit is de situatie waarin we momenteel verkeren. Als we de krant lezen of naar het avondjournaal kijken, doen de media ons verslag van de rupsenwereld. Intussen worden de imaginale cellen in de mensheid wakker voor een nieuwe mogelijkheid. Ze vormen communicerende clusters en stemmen zich af op een nieuw en coherent signaal van liefde.

Liefde, zo zullen we ontdekken, is geen tranentrekkend sentiment, maar de vibrerende kracht die ons helpt deze nieuwe vliegmachine te bouwen en onze humanitaire bestemming te manifesteren. Vandaar de door ons gekozen term ‘humanifeste bestemming’.

Er is kans dat ook jij tot de evolutionaire imaginale cellen behoort die bijdragen aan de geboorte van deze nieuwe versie van de mensheid. Het is misschien nog niet erg concreet, maar de toekomst ligt in onze handen. Om die toekomst veilig te stellen, zullen we ons moeten wapenen met de kennis van wie wij in werkelijkheid zijn. Op basis van gedegen inzicht van de wijze waarop onze programmering vormgeeft aan ons leven, in combinatie met de kennis die nodig is om deze programmering te wijzigen, kunnen we zelf onze toekomst herschrijven.

Spontane evolutie ontsluit het inzicht dat onze planeet een wonderbaarlijke genezing wacht als we eenmaal onze nieuwe verantwoordelijkheid tot collectieve zorg voor onze Hof van Eden hebben geaccepteerd, in plaats van elkaar het licht in de ogen te misgunnen. Zodra een kritische massa van

mensen deze overtuiging in hun hart en hun geest heeft en we werkelijk vanuit deze waarheid gaan leven, zal onze wereld de huidige duisternis achter zich laten in wat neerkomt op een *spontane evolutie*.

Wij hopen dat je, tegen de tijd dat je dit boek volledig hebt gelezen, meer inzicht hebt gekregen in onze oude programmering, huidige kennis en toekomstige mogelijkheden. Belangrijker nog is dat je dan weet hoe ieder van ons zijn eigen programmering – en daarmee die van onze beschaving – kan wijzigen, waardoor we de wereld kunnen creëren waarvan wij mensen altijd hebben gedroomd.

Preambule

SPONTANE REMISSIE

Ik heb goed nieuws. Er zal werkelijk vrede op aarde komen ... Ik hoop alleen dat wij mensen er nog zullen zijn om ervan te genieten.

– Swami Beyondananda

Wij mensen leven – met een parafrase op een uitspraak van de Amerikaanse revolutionair Tom Paine – in een tijd van zielsbeproeving. Ontwrichting en waanzin lijken onontkoombaar. Vroeger konden we ons nog inbeelden naar een onbewoond eiland of een grot diep in de bergen te gaan, waar we in alle rust en harmonie konden leven. Nu is dat idee volslagen onzinnig. Vluchten kan niet meer. Nationale grenzen konden de fall-out van Tsjernobyl niet tegenhouden, net zomin als het mogelijk is de verbreiding van China's luchtvervuiling over heel Azië te stuiten. Giftig medisch afval dat ergens in zee is gedumpt, spoelt elders aan en verpest daar het strand.

De lucht die we inademen en het water dat we drinken zijn bestanddelen van een uiterst teer ecosysteem, waarin alles al het andere beïnvloedt. Daarentegen is het 'egosysteem' waarin we zelf leven domweg niet in staat deze onbehaaglijke feitelijkheden het hoofd te bieden.

Albert Einstein zei eens dat een probleem niet kan worden opgelost op hetzelfde niveau dat het heeft gecreëerd. Die inschatting is nooit reëler geweest dan in onze tijd, nu al onze bestaande middelen om de werkelijke problemen op te lossen ontoereikend blijken. Het is duidelijk dat we ze niet kunnen oplossen door op dezelfde voet door te gaan. Meer wapentuig leidt niet tot vrede. Meer gevangenissen dragen niet bij aan vermindering van de criminaliteit. Hogere ziektekosten maken niemand beter. En meer informatie maakt ons niet verstandiger.

In plaats van ons te concentreren op het oplossen van de crises, worden we aangemoedigd om te vluchten in verslavingen en amusement om ons rustig en vooral ook bezig te houden. De werkelijkheid blijft zich echter roeren. Alles in de wereld lijkt onstuitbaar aan te koersen op een crisis waarop we zelf geen greep meer hebben. Wie kinderen en kleinkinderen heeft,

maakt zich zorgen over het soort wereld dat wij voor hen en hún kinderen achterlaten.

Begin 2007 stonden de wijzers van de zogeheten *Doomsday Clock* – de onheilsklok die het *Bulletin of Atomic Scientists* sinds het afwerpen van de eerste atoombom in 1945 heeft gebruikt om het gevaar voor een nucleaire wereldramp in te schatten – op vijf minuten voor middernacht. Dichter bij dit fatale tijdstip zijn ze niet meer geweest sinds 1953, toen de Sovjets hun eerste waterstofbom lieten exploderen.

De meest recente verplaatsing van de wijzers weerspiegelt niet alleen de toegenomen dreiging van een kernoorlog, maar bovendien andere gevaren die ons voortbestaan bedreigen als gevolg van de achteruitgang van de biosfeer, de oceanen en het wereldklimaat. Dit zijn de gevaren die door lord Martin Rees, voorzitter van de Britse Royal Society, ‘dreigingen zonder vijanden’ zijn genoemd.¹ Er zijn wel vijanden, maar dan in de vorm van verkeerde, zichzelf in stand houdende geesteshoudingen en de achterhaalde instituties die erop zijn gebaseerd.

Gelet op de verontrustende recente rapporten die aantonen dat de effecten van het broeikaseffect zich eerder zullen doen gelden dan werd verwacht, in combinatie met de starheid van een systeem dat zich tegen iedere verandering verzet, ziet het er meer en meer naar uit dat de wereld alleen nog door een wonder kan worden gered. Dit wonder zou overeenkomen met spontane genezing in het terminale stadium van een ernstige ziekte.

Nadat wij de benarde situatie van heel onze beschaving hebben onderzocht in het licht van inzichten waarvan diverse vooraanstaande wetenschappers ons deelgenoot hebben gemaakt, kunnen we gelukkig melden dat er zelfs in de donkere wolken van een crisis gouden mogelijkheden schuilgaan. Zij die bereid zijn gezamenlijk op deze muziek te dansen, zullen ons helpen om de crises die ons nu bedreigen te transformeren tot geweldige kansen.

De spontane genezing die wij zoeken, lijkt afhankelijk van een spontane omslag in het denken van onze beschaving. Het gaat om een omslag die ons in staat stelt ons algemene streven naar individueel lijfsbehoud te verheffen tot een missie die het voortbestaan van onze soort nastreeft. Dit is onze fundamentele evolutionaire missie, ons biologisch imperatief. Anders gezegd, zo’n spontane genezing vereist dat wij ons zowel individueel als collectief herbezinnen op veel fundamentele veronderstellingen die in onze beschaving als ‘waar’ zijn aangenomen. Iedere aanname die ontoereikend of onvolledig blijkt, dient zodanig te worden herzien dat er een nieuw realiteitsbesef ontstaat dat de hele mensheid doordringt en zich ontwikkelt tot onze nieuwe manier van leven.

Wanneer we eenmaal hebben begrepen wat wij volgens recente weten-

schappelijke ontdekkingen in werkelijkheid zijn, zullen de muren die ons gescheiden hebben gehouden van de waarheid vanzelf instorten en een nieuwe weg ontsluiten.

Dit boek wil een brug slaan over de kloof tussen enerzijds wat we nu weten en anderzijds wat we moeten weten als voorwaarde voor deze spontane remissie. Ironisch is dat sommige nieuwe wetenschappelijke inzichten zo ver afstaan van wat wij altijd als conventionele kennis hebben geaccepteerd, dat zelfs de wetenschap zelf er moeite mee heeft de implicaties ervan te overzien. Kortom, als jij denkt dat de werkelijkheid niet meer is wat zij altijd leek te zijn, verkeer je in goed gezelschap.

Doe dus je gordel om, houd je ogen wijd open en klamp je goed vast, want we staan op het punt aan een volstrekt uniek avontuur te beginnen. Wanneer we beseffen wat onze rol is, als wakker geschrokken, bewuste cellen in het corpus humanum, en volledig participeren in misschien wel de meest ingrijpende en schokkende omslag in de geschiedenis van de aarde, zullen we getuige zijn van het spontane ontstaan van een nieuwe ordening uit de huidige chaos. Hoe weten jullie dat? zul je vragen. Ons antwoord is: de wetenschap vertelt het ons.

O, werkelijk?

Als deze nieuwe werkelijkheid zich al aankondigt, hoe komt het dan dat de situatie steeds onsamenhangender en chaotischer lijkt te worden? De kwestie is dat deze crises eenvoudigweg symptomen zijn: ze zijn de manier waarop de natuur ons aan het verstand brengt dat onze beschaving de grenzen van wat de biosfeer aankan heeft bereikt. We moeten ons nu op een andere manier van leven bezinnen als we willen voortbestaan.

We weten dat het zo niet langer door kan gaan en worden gekweld door frustratie, omdat we geen weg kunnen ontdekken die naar een andere bestemming leidt. Het boeiende is wellicht dat er een uitweg is, maar geen rechtlijnige. Hij bestaat naar alle waarschijnlijkheid uit een hoger bewustzijnsniveau dat eerst door een kritische massa van de wereldbevolking moet worden bereikt. Misschien zullen we, als de ware verrukking komt, niet naakt ten hemel hoeven varen. Misschien kunnen we volledig gekleed op aarde blijven leven ... maar misschien ook niet. In plaats van Scottie te vragen: 'Beam me up!' hoeven we wellicht 'alleen maar' de Boeddha omlaag te stralen.

Op dit punt zouden we, als wij in jouw schoenen stonden, zeggen: 'Hé jongens, dat verhaal over een spontane remissie klinkt best leuk en aardig. Maar hoe weten we dat dit geen luchtkasteel is en een reële mogelijkheid vertegenwoordigt?' Dit is precies de vraag die de rest van dit boek wil beantwoorden. Daartoe zullen we bij de evolutie zelf moeten beginnen.

Het is hoog tijd de evolutie te evolueren

Het fundamentele argument tegen de evolutie luidt dat het, *excusez le mot*, allemaal kolder is. Een stel overtuigingen. In feite hebben we hier twee stellen tegenstrijdige overtuigingen die zo luid tegen elkaar tekeergaan dat de rest van ons zichzelf niet kan horen denken.

Eenzijds hebben we de wetenschappelijke materialisten die volhouden dat ons bestaan op aarde te danken is aan lukrake ontwikkelingen. Hun redenering komt overeen met het geloof dat een oneindig aantal apen dat een oneindig lange tijd lukraak op een oneindig aantal schrijfmachines zit te rammelen, uiteindelijk het oeuvre van Shakespeare zou produceren.

Anderzijds zijn er religieuze fundamentalisten die volhouden dat God precies zoals het in het Bijbelverhaal Genesis staat, de wereld heeft geschapen. Sommigen van deze creationisten hebben zelfs berekend dat God op 23 oktober van het jaar 4004 voor Christus om precies negen uur 's avonds met de schepping is begonnen.

Hoewel deze benaderingen op zichzelf hoogstwaarschijnlijk de plank misslaan, kunnen ze paradoxaal genoeg in combinatie met elkaar de juiste richting aangeven. De moderne wetenschap verzekert ons dat de wereld niet in zeven dagen is ontstaan, maar evenmin het gevolg is van een lukrake evolutie. Dankzij de nieuwe wetenschap die bekend is als *fractale wiskunde* weten we nu dat er overal in de natuur zelfgelijkvormige intelligente patronen voorkomen. Wanneer die universele patronen worden benut om de toestand van de menselijke beschaving te beoordelen, blijken ze te onthullen dat de evolutie van onze soort aankoerst op een hoopgevende en positieve toekomst.

Misschien bekruipt je nu de gedachte: *Als het allemaal echt zo hoopgevend is, hoe komt het dan dat we er nu zo slecht voorstaan?* In onze bespreking van de evolutie zullen we aandacht besteden aan de aard van *punctuated equilibrium* ('doorbroken evenwicht'), waarbij crises als 'motoren' van de evolutie fungeren. Volgens dit nieuwe inzicht worden immens lange perioden van stabiliteit doorbroken door radicale, onvoorspelbare veranderingen binnen een relatief kort tijdsbestek. In het kielzog van deze chaotische episoden – vaak gekenmerkt door massa-extincties – brengt de evolutie in hoog tempo tal van nieuwe soorten voort.

Crises activeren de evolutie. De uitdagingen en crises waarvoor we nu staan, zijn in feite voorboden van een spontane verandering. We staan voor ons volgende evolutiestadium.

Hoe komt zo'n evolutionaire sprong naar voren tot stand? De weg die wij volgen, is gelijk aan die van de cellen in de larve van een vlinder tijdens de metamorfose. Onder invloed van een nieuw niveau van bewustzijn gaan de

cellen van de afstervende larve samen aan herstructurering van hun samenleving werken, teneinde het eerstvolgende hogere stadium van hun evolutie te ervaren.

We gebruiken hier het voorbeeld van de metamorfose van rups naar vlinder om onze huidige situatie toe te lichten. Er is echter een belangrijk verschil. Rupsen worden onontkoombaar vlinders, maar het succes van onze evolutie is in geen geval onontkoombaar. Hoewel de natuur ons duwtjes geeft die ons dichter bij deze boeiende mogelijkheid brengen, zal dat niet lukken als we er niet zelf aan meewerken. Wij zijn bewuste medescheppers in de evolutie van leven, want wij hebben een vrije wil. Wij kunnen kiezen. Ons verdere succes hangt dan ook af van de keuzes die we maken, en die keuzes zijn weer afhankelijk van ons bewustzijnsniveau.

Het goede nieuws is dat we al een flink eind zijn gevorderd op onze reis naar het volgende niveau van menselijke evolutie. Wij menen dat deze evolutiesprong in gang gezet is door een gebeurtenis die de percepties van de mensheid voorgoed heeft veranderd. De eerste foto's van de aarde, genomen vanuit de ruimte, bewezen ons in 1969 voor het eerst de waarheid van wat spirituele zieners al eeuwenlang hebben verkondigd: de wereld is één.

Een beeld zegt vaak meer dan duizend woorden, maar de foto van de aarde die op 10 januari 1969 op het omslag van *Life Magazine* prijkte, was van onschatbare waarde. Deze foto heeft niet alleen de schoonheid van onze blauwgroene planeet in ons geheugen gegrift, maar ook de broosheid en nietigheid van de aarde. De antropologe Margaret Mead noemde het de 'meest ontvullende foto ooit. Onze prachtige, eenzame planeet, zwevend in een oneindige zwarte ruimte. Overweldigend mooi, maar meelijwekkend fragiel – zo afhankelijk van zoveel mensen in alle landen.'²

Deze ruimtelfoto van de aarde inspireerde de Amerikaanse visionair John McConnell datzelfde jaar tot het creëren van de Aardevlag. De nieuwe bezorgdheid over de aarde was in de jaren zeventig zelfs de aanleiding tot de eerste Amerikaanse wetgeving op milieugebied.

Wat is er dan sindsdien gebeurd? Waarom lijken we daarna alleen maar achteruit te zijn gegaan?

Hoewel de menselijke imaginale cellen van de wereld door hun nieuwe bewustzijn zijn geactiveerd, is het mondiale corpus humanum nog in het rupsstadium. Het voelt zich natuurlijk bedreigd door deze rebelse imaginale cellen en verzet zich ertegen. Het is dit verzetsparadigma dat vorm blijft geven aan het energieveld van de wereld.

Nogmaals, om onze toekomst veilig te stellen moeten we ons wapenen met de kennis van wie en wat wij in werkelijkheid zijn. Alleen op basis van inzicht in de manier waarop programmering vormgeeft aan ons leven en

kennis van de wijze waarop we die programmering kunnen veranderen, is het mogelijk onze lotsbestemming te herschrijven.

Dit boek wil een richtingwijzer naar deze transformatie zijn. Wij hopen dat het genoeg informatie, inspiratie en aanmoediging bevat voor iedere lezer die op zoek is naar een gezonde, vredige en duurzame wereld.

DEEL I

Stel dat alles wat je weet foutief is ...

De beste toestand om het onbekende tegemoet te treden is onwetendheid.
– Swami Beyondananda

Je hoeft maar op een heldere, donkere avond zonder maan een blik op de hemel te werpen om duizenden speldenpuntjes van licht te zien. Elk puntje is een immense, schitterende ster in een universum dat te groot is voor ons bevattingsvermogen. Als je je dan focust op een enkele ster, kun je je realiseren dat die ster misschien niet eens meer bestaat, maar al een miljard jaar of langer geleden is opgebrand en geëxplodeerd tot massa's ruimtepuin. Omdat die ster echter lichtjaren van ons verwijderd was, is het licht ervan nog steeds onderweg naar de aarde en kan het zeelieden bij hun navigatie de juiste koers wijzen.

Nu richten we de blik vanuit de hemel naar de allesbehalve hemelse aarde met de vraag: 'Is het mogelijk dat we onze koers hebben uitgezet naar een opgebrande wijsheidsster? Stel dat ons systeem van overtuigingen over het leven de plank mislaat ...'

Zo op het oog lijkt dit een ongerijmd idee. Per slot van rekening genereren, delen en absorberen we momenteel meer wetenschappelijke informatie dan ooit, via boeken, cd's, dvd's, radio, televisie en internet. Informatie zonder meer is echter niet genoeg. Rijke inhoud in de verkeerde context is desinformatie die ons op dwaalwegen of zelfs in gevaar brengt.

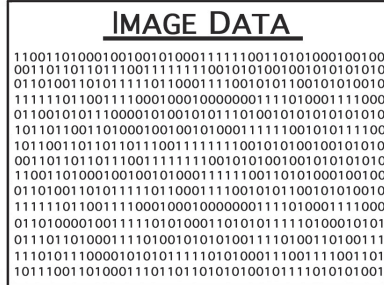
Sta even stil bij het verhaal van de marinegezagvoerder die een licht aan de horizon zag en van dat schip verlangde dat het zijn koers zou verleggen. Toen hij antwoord kreeg, zei een stem dat hij zelf van koers moest veranderen. De marineman bulderde de stem toe dat hij admiraal was en beval hém

van koers te veranderen. De stem antwoordde dat hij matroos was, maar er toch op moest aandringen dat het marineschip van koers zou veranderen. ‘Man, ik beveel je onmiddellijk van koers te veranderen, ik ben je meerdere!’ bulderde de admiraal. Het antwoord: ‘Ja, en toch zult ú van koers moeten veranderen, admiraal – ik zit in een vuurtoren.’

Je ziet, de koers die we kiezen is afhankelijk van ons eigen perspectief ...

A

B

Dit eenvoudige voorbeeld kan ons betoog verduidelijken

In afbeelding A herkennen we een oude heks óf een jonge vrouw. (Je zult de tekening misschien even goed moeten bekijken voordat je ze allebei ziet.) Afbeelding B is de binaire code van afbeelding A. Hoewel de beeldgegevens van B de inhoud van A wetenschappelijk kunnen definiëren, is het niet de binaire code die bepaalt wat je in de tekening herkent: de herkenning hangt af van jouw interpretatie en perceptie als waarnemer.

De boodschap is eenvoudig en onthullend: *een geheel van wetenschappelijke gegevens kan twee totaal verschillende percepties beschrijven*. Als we werkelijk in een bepaalde perceptie geloven, zien we die als de enige echte werkelijkheid en negeren we alle andere mogelijke werkelijkheden.

In feite navigeren wij, zowel individueel als collectief, aan de hand van allerlei oude, wetenschappelijk ontcrachte filosofische percepties. Daarvoor geldt echter hetzelfde als voor de opgebrande ster: het nieuws van hun dood heeft ons nog niet bereikt. Er zijn nu echter wetenschappelijke bakens die ons als vuurtorens een nieuwe richting wijzen, mits onze perceptie correct is.

De menselijke evolutie heeft een keerpunt bereikt, waarop een oud paradigma en een uitdagend nieuw bewustzijn tastend op zoek zijn naar een

nieuw evenwicht. We zijn vanwege oude gewoonten en tradities gehecht aan een achterhaalde kijk op het universum, hoewel onze beschaving zwanger is van een nieuw en boeiend, tot optimisme stemmend inzicht in wat leven is.

Om onze huidige situatie beter te begrijpen, gaan we 500 jaar terug in de tijd, naar het moment waarop Copernicus, staande op de koepel van een kathedraal, omhoogkeek naar de sterren en een wereldschokkende astronomische ontdekking deed. Algemeen werd gedacht dat de aarde het middelpunt van het universum was, maar Copernicus begreep in een flits dat de aarde in werkelijkheid dagelijks om haar as draaide en jaarlijks een baan om de zon volgde.

Kerkelijke autoriteiten verklaarden deze idee tot blasfemie en hielden vast aan het oude geloof. Zij gingen negentig jaar later zelfs zover om Galilei te dwingen zijn steun aan Copernicus' theorie te herroepen of de rest van zijn leven in een kerker door te brengen. Ironisch genoeg accepteerden diezelfde autoriteiten de wiskundige formules van Copernicus wél om discrepanties in hun kerkelijke kalender te verzoenen. Het kost, zoals Galilei ondervond, tijd voordat het menselijk bewustzijn verregaande veranderingen accepteert.

Sinds Einstein wiskundig bewees dat alles in het universum uit energie bestaat en dat alles met alles verbonden is, is er een eeuw verstreken. Toch houdt de grote meerderheid van de mensheid vast aan achterhaalde principes van de *newtoniaanse fysica*, die gebaseerd zijn op de idee dat het universum een materieel mechanisme is waarin een reeks acties evenveel reacties oproept. Hoewel regeringen Albert Einsteins relativiteitstheorie hebben benut voor de ontwikkeling van kernwapens – net zoals kerkelijke gezagdragers de berekeningen van Copernicus hebben benut voor het kloppend maken van hun kalender – negerden zij de immense implicaties van het met een atoomwapen bombarderen van zelfs maar een klein deel van de planeet die ons allemaal in leven houdt.

Inmiddels heeft onze neiging om vast te houden aan oude misverstanden en perceptiemythen ertoe geleid dat de mensheid zo sterk is vervreemd van de natuur, dat menselijke bedrijvigheden een levensgevaarlijk netwerk zijn geworden dat ons collectief noodlottig dreigt te worden. Hoewel vette koppen in de kranten ons dagelijks alarmerend nieuws brengen over zelfmoordterroristen in het Midden-Oosten, is het tot velen onder ons nog steeds niet doorgedrongen dat onze soort nu zelf een tikkende tijdbom voor onze planeet is. Wetenschappelijk onderzoek heeft ontegenzegglijk bewezen dat hebzucht en vervuiling momenteel de grootste massasterfte veroorzaken sinds de dinosauriërs 65 miljoen jaar geleden zijn verdwenen. Als de huidige trends worden gecontinueerd, zal de helft van alle nu bestaande soorten nog in deze eeuw uitsterven.¹

Hoewel ons dagelijks leven ook zal doorgaan zonder dat er leeuwen door de Serengeti zwerven (we kunnen ze toch nog altijd in de dierentuin zien, nietwaar?), is er buiten het levensweb geen leven mogelijk. Over de snel naderende dood van onze eigen soort wordt gezwegen, maar dit nieuws klinkt impliciet door in de waarschuwingen over het dreigend uitsterven van soorten planten en dieren.

De huidige mensheid is enorm trots op de kennis die we over het universum en het leven hebben vergaard. Als de hoogst opgeleide en best geïnformeerde wereldbevolking uit de historie weten we collectief inderdaad al veel. Wat weten we echter werkelijk over wat we nu weten? Zeker, we beschikken over massa's gegevens, maar toch komen we, zoals de huidige crises bewijzen, duidelijk nog veel kennis tekort.

Onze problemen zijn niet de gegevens zelf. Ze komen voort uit onze interpretatie ervan. Zoals de tekening van de jonge vrouw annex heks bewijst, kunnen dezelfde gegevens worden geïnterpreteerd als twee totaal verschillende beeltenissen. Waar het gaat om inzicht in de aard van het leven, kan het beeld dat wij ons op basis van de gegevens vormen het verschil betekenen tussen leven en dood van onze beschaving. Tot ons geluk bieden de radicaal nieuwe wetenschappelijke inzichten die in dit boek worden behandeld ons een nieuwe interpretatie van wetenschappelijke gegevens. Het is een interpretatie die gereede twijfel wekt aan onze conventionele kijk op het leven.

René Descartes raadde ons aan alles in twijfel te trekken. Het is hoog tijd daarmee te beginnen. Niet alles wat we weten is fout, maar alles wat we *denken te weten* moet nader worden onderzocht. Er moet over worden nagedacht en we moeten het waar nodig corrigeren.

Deel I begint met de biologische kijk op hoe we ertoe zijn gekomen te geloven wat we geloven. Hierbij tonen we aan wat de relatie is tussen overtuigingen en de biologische werkelijkheid, en op welke manier de interactie daartussen in feite onze werkelijkheid schept.

In hoofdstuk 1, 'Geloven is zien', zetten we dat cliché op zijn kop. Op basis van de wijze waarop cellen informatie verwerken volgen we de biologische paden waarlangs percepties uitgroeien tot overtuigingen, en tot wat de werkelijkheid lijkt. We dragen onweerlegbare bewijzen aan voor de stelling dat de geest heerst over de materie. Daarna dalen we weer af naar het niveau van de cellen, nu om aan te tonen hoe en waarom dit de manier is waarop het leven te werk gaat.

In hoofdstuk 2, 'Handel lokaal – evolueer mondiaal', zetten we uiteen hoe onderbewuste programmering onze beste bedoelingen dwarsboomt zonder dat we dit beseffen. Door de historische evolutie van ons brein te volgen, la-

ten we zien hoe ieder van ons niet de minste blaam treft, ook al zijn we volop verantwoordelijk voor onze daden!

In hoofdstuk 3, ‘Een nieuwe kijk op het oude verhaal’, stappen we vanuit de biologie over op de filosofie, om te beschrijven hoe het verhaal waarmee we de werkelijkheid altijd hebben verklaard onze percepties beheerst, en daarmee ook – onvermijdelijk – ons gedrag. We bespreken de manier waarop beschavingen in de loop van millennia zijn geëvolueerd, en hoe elk nieuw paradigma grote invloed had op de wereld die onze voorouders en onze ouders zagen en creëerden, evenals op de wereld die wij nu zien en creëren.

Belangrijker nog is dat we – door buiten onze *verhalen* te gaan staan – kunnen zien dat het inderdaad slechts verhalen zijn. Ze zijn even weinig reëel als de woorden op een menukaart van een restaurant eetbaar zijn. De betekenis die we aan die woorden hechten is echter uiteindelijk bepalend voor de keuzes die we maken over wat we zullen eten. Door buiten de hokjes van nooit in twijfel getrokken overtuigingen te stappen, maken we ruimte voor de komst van nieuwe verhalen. Die verlossen ons uit de tragische vierde akte en brengen ons naar een meer opwekkende en vrolijk stemmende vijfde akte.

In hoofdstuk 4, ‘Amerika herontdekt’, leggen we verband tussen de principes en praktijken die invloed hebben gehad op de Onafhankelijkheidsverklaring en die nog altijd van toepassing zijn op de zich momenteel voltrekende evolutie. Dit is niet bedoeld als een vaderlandslievende lofzang op de Verenigde Staten van Amerika, maar een erkenning van de revolutionaire en visionaire waarheden, verwoord in *all men [and women] are created equal [... and] endowed by their Creator with certain unalienable Rights [...] Life, Liberty and the pursuit of Happiness* (‘alle mensen zijn gelijk geschapen [...] en door hun Schepper begiftigd met bepaalde onvervreembare rechten [...] op] leven, vrijheid en het streven naar geluk’). Deze waarheden, die in de Verenigde Staten nog altijd niet volledig zijn verwerkelijkt, waren in feite een geschenk van Amerikaanse indianenstammen aan de hele wereld.

Het lezen van Deel I zou je wat optimistischer kunnen stemmen, omdat de boodschap ervan de vinger legt op wat er mis is met de wereld en kan bijdragen aan het genereren van een nieuw verhaal dat alle leven kan verduurzamen. Als we eenmaal hebben ingezien dat cultureel bepaalde filosofieën en individuele percepties in feite *verworven overtuigingen* zijn, die niet alleen ons biologisch functioneren bepalen, maar ook de wereld waarin we leven, zijn we een persoonlijk inzicht rijker dat de wereld zal veranderen. Dan zijn we niet langer de speelbal van het lot en maken we aanspraak op onze rechtmatige rol als bevoegde medescheppers en architecten van een dappere, liefdevolle nieuwe wereld.